

Asia: VN/16832/2024

Hallituksen esitys rikoslain 16 luvun muuttamiseksi (sinivilkkusabotaasi)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Taustaa

Oikeusministeriössä on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi rikoslain 16 luvun muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan, että rikoslain rikoksista viranomaisia vastaan koskevaan 16 lukuun lisätään uusi 3 a §, jossa poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttaminen määritellään rikokseksi. Säännöksen mukaan se, joka estää tai olennaisesti vaikeuttaa poliisi- tai hälytystoimintaa 1) käyttämällä väkivaltaa tai uhkaamalla käyttää väkivaltaa poliisin taikka pelastus- tai ensihoitotoiminnan henkilökuntaan kuuluvaa kohtaan tai 2) anastamalla toiminnassa käytettävän ajoneuvon tai välineistöä taikka vahingoittamalla sellaista ajoneuvoa tai välineistöä, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamisesta vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi. Ehdotetun säännöksen 2 momentin mukaan poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamisesta tuomittaisiin myös se, joka menettelee 1 momentissa mainitulla tavalla sitä kohtaan, joka poliisi-, pelastus- tai ensihoitotoiminnan henkilökuntaan kuuluvan henkilön pyynnöstä tai suostumuksella avustaa poliisi- tai hälytystoiminnassa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että 16 lukuun lisättäisiin uusi 3 b §, jonka mukaan, jos poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttaminen, huomioon ottaen väkivallan tai uhkauksen vähäisyys taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen lieventävien asianhaarojen vallitessa tehty, rikoksenteijä on tuomittava poliisi- tai hälytystoiminnan haittaamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi. Ehdotetun säännöksen 2 momentin mukaan poliisi- tai hälytystoiminnan haittaamisesta tuomittaisiin myös se, joka oikeudettomasti muulla tavalla vakavasti haittaa poliisi- tai hälytystoimintaa.

Lakimuutoksen tavoite

Ehdotettujen lainmuutosten tavoitteena on yhteiskunnallisesti tärkeiden toimijoiden, eli tässä yhteydessä poliisin, pelastustoimen ja ensihoidon häiriöttömän toiminnan suojaaminen. Tavoitteena on taata erityinen rikosoikeudellinen suoja poliisi- ja hälytystoiminnassa työskenteleville henkilöille

väkivallan ja sen uhan varalta myös niissä tapauksissa, joissa tehtäviä ei hoideta virkasuhteessa tai siihen rinnastettavassa asemassa sekä silloin, kun teon kohteena olevaan toimeen ei liity julkisen vallan käyttöä. Ehdotetuilla uusilla säännöksillä pyritään lisäksi painottamaan yhteiskunnallisesti merkittävien toimintojen, eli tässä yhteydessä poliisin, pelastustoimen ja ensihoidon ajoneuvoihin ja välineistöön kohdistuvien tekojen moitittavuutta.

Lausunto

Ensihoidon henkilöstöön ja kalustoon kohdistuvat uhka- ja väkivaltatilanteet sekä varkaudet ovat huolestuttavasti lisääntyneet viime vuosina. Kuten lakiesityksen perusteluissa todetaan vuonna 2022 tietonsa raportoineiden ensihoitopalveluiden kokonaistehtävämäärä oli 398 302, esiintymistiheyden ollessa 0,041 % (yksi uhka-/väkivaltatilanne jokaista 2 414 ensihoitotehtävää kohden). Vuonna 2023 tietonsa raportoineiden ensihoitopalveluiden kokonaistehtävämäärä oli 636 303 ja esiintymistiheys 0,057 % (yksi uhka-/väkivaltatilanne joka 1753 tehtävässä). On hyvin todennäköistä, että uhka- ja väkivaltatilanteiden todellinen määrä on suurempi kuin se, mitä virallisesti tilastoidaan. Vaikkakin ensihoidon henkilöstöön kohdistuvien uhka- ja väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisy on keskeisintä, tarvitaan kuitenkin samanaikaisesti muutoksia rikoslakiin. Lakimuutos antaisi paremman oikeudellisen turvan henkilöstölle sekä osaltaan turvaisi yhteiskunnallisesti tärkeän ensihoitopalvelun häiriötöntä toimintaa. HUS-yhtymä kannattaa esitettyä muutosta rikoslain 16 lukuun.

Heikinheimo Kaarina
HUS-Yhtymä - HUS-Akuutti, Johanna Kaartinen, vt. toimialajohtaja, Markku
Kuisma, ylilääkäri, linjajohtaja